

HÁRMAS-KÖRÖS

© HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT ©

Előfizetési ár: negyedévre 30 fillér,
Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:
C SERNUS MIHÁLY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi u. 2. sz.

HIRDETÉSEKET
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Lángban áll a világ

A párizskörnyéki béke-maggyönyörű termést hozott. A gyűlölet és kapzsiság mérgező pácában áztatott konkoly nem teremthette a megelégedés, kiengesztelődés, megbarátkozás, szóval a várvavárt áldott béke nem mes buzáját. A szabadkőműves-szociáldemokrata és kommunista magvetők — a hazugság, Istengyalázás, nemzetrontás, kereszténygyűlölet közös magtárából szedték elő átkos magvaikat. Mit teremhetett mást, mint elkésredést, lázadást, tiltakozást és igazságkeresést. Előbb szóval, majd fegyverrel.

A megtagadott Isten, az arculütött igazság, a félretolt egyházi közbenjárás és jóvátételkivánság nem maradhatott büntetlenül. A Gondviselés utja kifürkészhetetlen. Megtűri és válameddig elnézi a bűnt, az igazságtalanságot, a visszaélést és könnyelműséget, aminthogy megengedte Szent Fia meggyilkolását is a keresztfán. A szabadakarat isteni ajándékával felruházott ember — még rendeltetését, hivatását és köteles hódolatát is elfeledné, ha időnkint nem sujtaná a dédelgetett világ kegyetlen bánásmódja és fekete len becsapása. Csak, amikor a szenvedés és megpróbáltatás mélységeiben vergődik, néz fel fájdalmas és gyötrelmes kinjában az ég felé és jut eszébe, hogy ott is laknak!

Az élet korbácsa most is vérescsikot vágott az emberi öntudat és felelősségérzet megkérgesedett bőrén. Feljajdult az egész emberi nem, mi lesz és hova vezet a gyűlölet és megnevelés világtornája?!

Megmondjuk. Amíg a pénz, gyönyör és a hatalom kiélése lesz egyetlen és főindító oka az emberi haladásnak, munkának, életnek, addig mindig lesznek kapzsiak és irigyek, mindig történnek igazságtalanságok és félrevezetések, addig mindig az emberi aljas szándékok uralják az egyének és vezetők esztét szívet egyaránt. Addig tartós békét nem várhatunk.

Hogy ezt nem értik meg azok, akik a csillagokat is letagadták az égről, azokon az állati vergődés-

ben tengődő ember-barmokon nem csodálkozunk.

Csodálkozunk kell azonban azokon, akik világosabb felfogással eljutnak a mindent alkotó Isten léte, de nem akarják neki megadni azt a hódolatot, engedelmessé szolgálatot és igazságtalanság követését, mely egyedül volna biztos záloga az ember-csorda közötti kiegyenlítés-

Védjük munkásifjainkat

Évek óta serényen folytatja munkás- és családvédelmi munkáját a szociálisan gondolkodó magyar kormány.

Az ország és a nép érdekében azonban kívánatos, hogy ne félmunkát végezzünk, hanem magyar alapossággal és a méltányos belátás érzékével oldjuk meg legfontosabb feladatainkat.

Tudjuk azt, hogy a törvényeket és rendeleteket készítő miniszteri magasabbállású tisztviselő urak kiváló felkészültséggel rendelkeznek és gyakorlati ismeretkörük felhasználásával a legjobb akarják. Engedjék meg azonban nekünk falusiaknak is, hogy a mindennapi élet kívánságainak és fontos szükségleteinek feltárásával rámutassunk több olyan kérdésre és megoldástváró feladatra, mely talán elkerülte a törvényelőkészítő bizottság figyelmét. Hiába, »az ember feje nem káptalan!«

Közgazdasági és szociális szempontból is egyik legsürgősebb kívánság a cseléd- és munkáskérdés rendezése.

I. A magyar nép jövő fejlődése és szaporodása szempontjából is életbevágóan fontos feladat, hogy leányifjúságunk erkölcsöse és egészsége feltétlenül megóvassék.

Sürgős közigazgatási és felügyeleti rendezést kíván a cseléd- és summásleányok munkahelyének, ellátásának eddigi zavaros helyzete.

Elengedhetetlenül fontos, hogy a 18 éven aluli leányok csak szüleik környezetében és felügyelete alatt dolgozzanak, illetve szolgáljanak. A 15—18 év körüli leányok bőven elhelyez-

dés, megférés és egymássegítés alapvető békeelveinek. Félhittel, az igazság felemás magyarázatával, az emberhez méltó magán és közélet vegyes-felvágott voltával rend, fegyelem és béke sosem lesz.

Ha Isten okos és szabad gyermekének vallod magad, élj méltóan és következetesen cselekedj! Ezt kellene megszívlelniök az államvezetőknek is mindenütt!

kedést nyerhetnek falujukban is, ahol szüleik minden szabadidejüket ellenőrizhetik.

A 18 éven felüli cselédleányok idegenben, városban leendő elhelyezését a sürgősen létesítendő hatósági elhelyező irodák végeznék, melyek minden elhelyezett leány nevét és gazdájának címét eljuttatnák az illető egyházak patronágegyesületeihez. Ha az egyesületi megbízottak arról tennének jelentés a hatósági munkáshelyező irodának, hogy valamelyik cseléd-taló gazda és környezete veszélyes a leány erkölcsi életére vagy egészségére, a hatóság elvonná e helyről a cselédet és cseléd-tartási jogát is felfüggesztene az ismételt kifogás alá jutó gazdának.

Szigoru büntetéssel sújtó közigazgatási rendelettel kell eltiltani cselédleányainkat az éjszakai csavargástól. Este 8 óra után minden cseléd tartózkodjék otthon. A vasárnap délutáni pihenő és séta, elégséges üdülést jelent. A cselédek részére ingyenes vagy olcsó közművelődési filmelőadásokat tartsanak, hogy a szórakozáson felül ismeretkörük és műveltségük is gyarapodjék. És ha valamelyik önfelúj cselédleány makacsul áthágná a rendszabályokat, az elhelyező iroda vonja be cselédkönyvét és hivatalosan irányítsák haza falujába.

Viszont a jó magaviseletű és egy-egy gazdánál huzamosabb időt eltöltő derék, szorgalmas cselédleányainkat részesítsék kiházasítási segélyben az »országos családvédelmi-alapból«. Nem kell bizonyítgatnunk, hogy e szociális jutalom és az előbbi sorokban ismertett szigoru ellenőrzés nagyon előnyösen változtatna a jelenlegi »celédmi-

zérián«, és komolyabb, jobb tisztább, s szorgalmasabb életmódra serkentené leányainkat is.

A summás-leányok

egészségügyi és erkölcsi védelmi kérdése sem jelentéktelenebb. Endrődről évenként 5-600 leány megy idegenbe summásnak és elmondhatjuk, hogy ezeknek 3-5 százaléka bepiskoltan tér vissza. Gyakran 15-16 éves, tapasztalatlan, fejletlen gyermekleányokat tesznek tönkre lelketlen, többször vérbajos gazemberek.

Mi volna a teendő?

A summásleányokat befogadó birtokosok köteleztesse, hogy a községi előjáróságoktól vagy egyházi hatóságoktól tisztességesnek tudott idősebb női-munkafelügyelőt alkalmazzanak, aki ellenőrizze a férfiaktól elkülönített hálóhelyek tisztaságát, rendbentartását, a leányok éjszakai otthontartózkodását, sőt a leányok vasárnap délutáni szórakozó helyét is. A makacs és elcsavargó leányokat vissza kell zsuppoltatni szülőfalujukba és pár évig bevonní tőlük a különleges »summás-cselédkönyvet«. Viszont a több éven át becsületesen élő, szorgalmas summásleányok szintén részesüljenek kiházasítási segélyben vagy részben kölcsönben az országos családvédelmi-alapból. Ha az országos — alap nem bírná e terhet, az OTI-ba befizetett díjösszegekből 10 százalék fordítottassék e célra. Nevezett intézmény úgy is csekély hányadát fordítja cselédeink egészségének gyógyítására.

Legközelebb a mezőgazdasági és kubikusmunkás kívánságokat ismertetjük. —ly.

A legujabb esemény

A vörös árulás és tervezett hátbatámadás megkapja méltó büntetését. Ot főirányban méri halálos csapását a német-finn-magyar szövetséges hadsereg a kommunista barbárokra. Északon a német-finn hadak, a balti országokon át a német balszárny Szmolenszknél a derékhad, Ukrajnában a magyar-német szövetséges hadsereg, délen pedig a német román kötelékek mörzsolják fel a tízmilliós, dúsan felszerelt vörös csapatokat. A hírhedt Sztalin-vonalat védő milliós csapatok megerősítésére 80, a harcokban még részt nem vett, friss, kiképzett hadosztályt dobott küzdelembe a szovjet főparancsnokság és ezeknek legnagyobb részét az elmúlt hetekben szétverték a német és szövetséges csapatok.

HIREK

Beliczey Miklós főispán nyári szabadságának jelentős részét a vármegye tanyavilágának megtekintésével tölti. Mintagazdasága nehezen nélkülözi ugyan a kiváló szaktudásu és nagy gyakorlati érzékkel megáldott gazdát, Beliczey főispán azonban kötelességén túlhaladóan hozza meg a nagy áldozatot, s családjától, kedves gerendási otthonától, gazdaságától időnkint elszakadva »tanyázik« a vármegye különféle járásaiban, hogy a tanyai kisbirtokosság életszínjét, munkáját, állattenyésztését személyesen lássa és azt utmutatásaival, tanácsaival, segítségével emelje is. E hó végén a szeghalmi és gyomai járás is sorra kerül. Örömmel várjuk!

Dr. Sorbán Jenőt, járásunk köztiszteletben álló főszolgabíráját véletlen baleset érte. Hivatalos vizsgálatra indult Endrődre, s utközben általa hajtott lova — egy lóhullától megriadva — hirtelen oldalt fordult és a könnyű kocsiat felfordította. Sorbán főbíró lezuhant a kettős rud közé, s életét csak az mentette meg, hogy lova patája csak bal-hüvelyujját roncsolta össze, s mert kiáltására megállt, a kocsi nem ment keresztül rajta. Az egész járás népe nagy megdöbbenéssel értesült a váratlan balesetről és nagy megkönnyebbüléssel hallotta, hogy szeretet főbíráját nem érte súlyosabb szerencsétlenség. Főbíránk most szabadságra megy. Kívánjuk, hogy friss, jó egészségben lássuk mielőbb hivatalában és körünkben.

Kinevezés. A Magyar királyi Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter úr dr. Maác Jánosné Truszka Irén endrődi polgári iskolai rendes tanárnőt az óbecsai állami polgári leányiskola igazgató-tanárává nevezte ki. Ószinte sajnálattal bucsuzunk a kitünő pedagógustól, aki tizenkét évi odaadó, értékes működésével nemcsak felettes hatósága, de a szülők, s az egész község társadalmának tiszteletét és rokonszenvét is méltán kiérdemelte.

Tónitói változások. A felszabadult délvidék és muraköz iskoláihoz a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Endrőd-ről is hat tanerőt nevezett ki. Tóth József, Lacsny István, Vörös Klára, Kalmár Etelka, Orbók Erzsébet és Venczák Terézia már a hivatalos esküt is letették és mielőbb megkezdik nehéz, érdemszerző népnévelői működésüket a 22 évig idegen szellemet árasztó magyar iskolákban. Isten segítse őket!

Endrőd róm. kat. egyházközség iskolaszéke pályázatot hirdet a megüresedett férfi és női

tanítói állásokra. Szokásos mellékletekkel felszerelt pályázatok az Iskolaszék címére küldendők. Pályázati határidő szeptember 5.

Közgyűlés. Békésvármegye törvényhatósági bizottsága és kisgyűlése f. hó 12-én tartott rendkívüli közgyűlést, amelyen több tárgysorozati pont mellett elfogadták Bakos József orosházi főszolgabíró nyugdíj kérelmét. A kisgyűlés több endrődi ügyet is tárgyalta másodfokon. Határozatot hozott özv. Moldvai Lajosné jegyző özvegye részére életjáradék megállapítása, a szegődményes alkalmazottak 1942. évi bérmegállapítása, a Vida-féle szegényház felszerelésének kiegészítése, a ravatalozók építéséhez való községi hozzájárulás, az öregkerti postaügynökség felállításához hozzájárulás, a gyepmester részére lóbeszerzési segély, a szekérhidmérleg felállítás, a napközi otthon fenntartási költségeinek 1942. évben való biztosítása, a járási tudóbeteg gondozó létesítése tárgyában.

Endrőd egyházközségi képviselőtestülete augusztus hó 23-án délután 5 órakor közgyűlést tart, melyen a folyó ügyek és indítványokon kívül választás útján betölti a megüresedett polgári iskolai tanári állásokat.

Hősi halál. Hanyecz István honvéd, Hanyecz Elek derék öreg munkástestvérünk fia Ukrajnában Gordijewkánál július 27-én súlyosan sebesült és a tulcsini kórházban szentségekkel megerősített lelkét visszaadta Teremtőjének. A hős ifju családfejfentartója volt derék, öreg szüleinek. Elment két hős bátyja nyomán a hadak útján, akik a világháborúban áldozták életüket a haza szent oltárán. Endrőd népe mély megilletődéssel és együttérző részvétellel olvasta Angyal Sándor tábori-lelkész vizsgáló tábori-lapját a mindenkítől becsült és szeretett munkás ifju hősi haláláról. Nagy áldozatát az Úr Jézus jutalmazza örök boldogságával!

Mussolini Brunó repülő századparancsnok, Olaszország nagy vezérének fia hősi halált halt. Nemcsak az olasz nemzet, hanem az egész magyarság ószinte, együttérző részvétellel gondol Magyarország legnagyobb barátjának mélyes fájalmára és veszteségére.

A Futura bizományosai panasszal eltek a Földművelésügyi Minisztériumhoz a gabonarendelet előírásait megkerülő és kizáró malmok ellen. Kérték továbbá, hogy a minőségi buza tiszta feltételeit enyhítsék az eladó gazdaközönség érdekében.

Biró Zoltán dr. vármegyei MÉP főtitkár és dr. Tóth István kerületi titkár sorozatosan látogatják a vármegye összes MÉP szervezeteit. Meghallgatják a polgárság jogos panaszait és közérdekű, méltányos esetekben azonnal elintéztést kérnek a vármegye Főispánjától. Endrőd-

dön, a kisgazda-körben augusztus 10-én tartották a »panasznapot«. A kormányzat működéséről adott felvilágosításait nagy figyelemmel és meglepedéssel hallgatták a megjelentek.

Az állam rendőrség nagy razziákat tart a fővárosi szállodákban és vidéki fürdőhelyeken. Az elmúlt hét végéig közel huszezer személy ellen indult eljárás, akik vagy tiltott kártyajátékot folytattak, vagy nem voltak rendben okmányaik. Köztük sok a menekült lengyel és orosz zsidó. A bűnöző alvilág nótárius kártyáit munkatáborokba viszik.

Tiltott műtétek egész sorozatát végezte egy győri bestia. Vallomása során megnevezett 24 nőt, akik elvakultságukban hozzáfordultak. A nemzet és erkölcsrontó némbert letartóztatta a rengőrség, de eljárás indul valamennyi vétkes nőszemély ellen is. Régóta kívánja és követeli a társadalom tisztességes rétege, hogy hozzanak új és szigorú törvényt a magzatgyilkos vadállatok ellen. Állítsák statáriális bíróság elé. Egy gyermek csak ér annyit a nemzet szempontjából, mint egy éjjel végrehasított betörés? A régi szabadkőműves, liberális irányú büntető törvények revízióját — remélhetőleg a keresztény kormányzat nem késlelteti már sokáig?!

Ilyenek a magyar tűzérek. Az ukrajnai fronton az egyik erdő szegélyén 25—30 harcocsiból álló szovjet gépecsoport akarta oldalról támadni előrenyomuló osztagainkat. B. P. százados, a tűzerűteg parancsnoka észrevette a veszélyt, alkalmasabb állásba elretolta ütegét és nagyszerű találatokkal valamenyny harckocsit szétlőtte. Egy másik falu házából ellenséges ágyuk akadályozták előrenyomulásában csapatainkat. Egyik menekülő németajku lakos elmondotta D. Gy. százados, tűzerűteg parancsnoknak, hogy melyik házból ontják a tüzet a vörösök. Ütegünk gépágyui gyors egymásutánban 12 lövést adtak le a szovjetágyukat rejtegető házra, majd az ütegparancsnok vezetésével rohamra indultak a házból levő lövegek katonai személyelete ellen. A néhány tűzerű olyan hatalmas hajrával rohamozta meg a tűzfészeket, hogy a bolsevikiek azt hitték, hogy egész század támadt rájuk és 22 szovjet-tűzerű megadta magát. Ilyen a magyar virtus ma is! A magyar katonai erény és bátorság ar örök tündöklő útján halad.

Halálozás. Kalmár Bálint birtokos, az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár alelnöke és négy évtizeden át volt pénztárosa elhunyt. A köztiszteletben álló férfiut nagy részvétellel kísérték sírjába nemcsak a község vezető rétege, de »Szent Antal szegényei« is, akiknek jóságos gondozójuk és segítőjük volt évtizedeken keresztül. Nyugodjék békével!

Horthy Miklós. Magyarország kormányzója keresztapaságot vállalt egy sokgyermekes bányász és egy hadirokkant családjában. Bendula Istvánnak hatodik fiúgyermekének, Szabó László szabadkai mankónjáró hadirokkant most született ikreinek, a tizenegyedik és tizenkettedik élő gyermekeinek keresztatyjául kérte fel Kormányzó Urunkat, aki örömmel vállalta a szegény magyar embereket kitüntető »kormányzó« és az ünnepélyes keresztelőkön a főispán urakkal képviseltette magát. A Kormányzó Ur jóságos hitvese szép adományt küldött új keresztgyermekük részére.

A Hortobágyon

Lapunk szerkesztője két hétig Szoboszló áldott gyógyvizében »edzette izületeit« és lerótt egy régi nagy adósságot is. Hét évig volt Debrecen lakosa és egyszer sem volt a Hortobágyon. Most pótolta »a vétkes mulasztást«. A szénásiak derüslökü papja begyújtott a masinájába és fél óra alatt kirepítette a hortobágyi csárda mellé a szoboszlói Almásy-ház üdülő vendégeit: Almásy Denise grófnőt, dr. Vanygyel Endre gyulai főszolgabíró és nejét, továbbá »öreg papunkat«: Csernus Mihály apáturat is. A nevezetességek megtekintése után élvezetes vacsorát fogyasztott el a kiránduló társaság, miközben a csárda konvenció cigányai jóízű pásztornótákkal szórakoztatták a vendégeket. Csak akkor képedtek el a morék, amikor Palóczy plébános ösztökélésére szerkesztőnk vette kezébe a cimbalomverőket és pár szép magyar nótát vert ki az öreg cimbalmon. A kedves kirándulás emlékére Almásy Denise grófnő örökölte meg szerkesztőnkhez intézett alkalmi versében, amelyet elcsenve, az apát úr tudta nélkül közöl e sorok írója:

„Köszönjük az üdvözlét,
Szivből viszonzozzuk azt.
Kívánjuk, hogy igéiből
Szálljon áldás és malaszt.
Kívánjuk, hogy minden kereszt-
Bő maggal legyen tele,
Hogy a cséplést alig bírja
Gépe »páternosztere«.
Hortobágyi rimbalmón itt
Süket a hang, néma hur.
Amióta nincs közöttünk
Méltóságos Apát úr.
Azért kérjük, gondolatban
Szálljon néha el hozzánk,
Szálljon értünk az Egekbe
Néha egy-egy Miatyánk.
És ha egyszer — dörgő szóval —
Megyénk székházába jön,
Keressen fel: ószinte lesz
Mindnyájunknál az öröm.«

Szoboszló, 1941. július 30.

ALMÁSY DENISE

A nagyszerű alkalmi poéma olyan derüt szerzett az apátur-nak, hogy kacaját a harmadik utcában is hallották.

KATOLIKUS AKCIÓ

Szent István ünnepén

Százezrek utaznak és menetelnek Szent István király ünnepére az ország fővárosába. Igen sokan a visszaszerzett országrészekből is, hogy szabad lélekben, szabad levegőben, szabad örömben fürdessék meg hosszú rabság keserű, nehéz igája alatt szenvedő keresztény magyarságukat.

Hozza őket a büszke magyar öntudat, hogy Szent István népe nem pusztul el a történelem kanyargó örvényeiben sem, újra él és izmosodik ezeréves nemzetiségfája. Hozza őket az ősi katolikus együttérzés, hogy a magyarság nagy apostolának nemzeti ünnepén láthassák a »Szentjobb« diadalmenetét és átérzik irányítását a kereszt követésére és Krisztus vallásának hűség megőrzésére.

A nemzet erejének nagyszerű megnyilatkozása az, amikor a Szent Korona gyermekei összesereglenek bensőséges örömezzel az első koronás király áldott maradványa körül és emelkedett, áhitatos hangulatban adnak kifejezést együttérzésüknek, s a szentistváni gondolatban fogant és kivárgzott testvérikapcsolatuknak.

A magyarság nagy nemzeti ünnepén kiad a jelen ünneplő magyarjainak szívébe — a Szent Király nemes életének, tanításának, bölcs törvényeinek megismerését és követését kívánó szelleme. Megdobogtatja a Szent Jobbot követő nemzetnagyjainak keblét, hogy felelősségteljes órhelyükön ápolják és irtatlanul fejlesszék a jövőzredév biztos zálogát jelentő ősi kipróbált hagyományokat és törvényeket, — de felébreszti álmából a magyar kuriák és hajlékok dolgozó fiait is, hogy ne nézzenek idegen bálványokra, ne hallgassanak más népek hajlamaihoz, szokásaihoz illő, de nekünk nem való, idegen eszmékre és téves irányzatokra.

Beledörgi — a magyar öntudat rádióhullámain — valamenynyünk szívébe, hogy hitvány magyar és népének, családjának sirásója az, aki Szent István tanításait eldobva nem féli Istenét, életével, tetteivel megtagadja ősi vallását, szembefordul annak Istentől nyert tanításaival, nem becsüli vérszerzett magyarságát és nem követi az ősmagyarok régi, tiszta erkölcsseit. Ha akarod, hogy hazád, néped tovább viruljon, akkor: Járj az ősök útjain és őrizd, artd meg ami magyar!

Kisasszony-ünnep

Boldogan olvassuk az Egyház zsolozsmájában: »A te születésed, legszentebb Szűzanya, nagy örömet szerzett az egész világnak«.

Krisztus édesanyjának születésnapját természetesen ma is és minden időben bensőséges örömmel ünneplik — a Krisztust követő keresztény lelkek milliárdjai. Az Üdvözítő eljövételének hajnalát látjuk a Boldogságos Szűz születésében, akit az Atya választott összes teremtményei közül Szent Fia édesanyjául.

Ha Isten megbecsülte és érdemesnek tartotta a legszentebb anyai tiszte, józan esze és hite ellen vétkezne a gyarló ember, ha nem tisztelné mindenkinél jobban azt a Szület és Anyát, akit az Isten is többreértékelte mindnyájunknál.

De különösen a szűzek, tiszta hajadonaink gyülekeznek e napon örömteljes érzéssel a Szűzek Királynője oltára körül. Legnagyobb értékük: érintetlen, tiszta szívük szeretetének üde virágait teszik Mária oltárára, hogy elfogadja és átnyujtsa isteni Fiának.

Régi magyar szokás, hogy e napon közös szentáldozásban mondanak leányaik hálát az Eucharisztikus Jézusnak, hogy védelmezőül és pártfogóul édesanyját adta nekik. Szébb és nemesebb szeretetsugár nem fakadhat emberi szívből. Jézus is, boldog Édesanyja is bizonyára örömmel fogadja a tiszta leányifjúság hódolatának e gyönyörű megnyilatkozását.

Akik nem mennek e napon Mária-hoz, vagy nem mernek menni, azokat úgy tekintik leánypajtásaik, hogy elhullatták szirmaikat és már nem is méltók a hajadon névre.

Az endrődi leányok eddig hűséges követői voltak a Szent Szűznek. Reméljük, hogy a mai leánygárda is tudja, hogy mivel tartozik Égi Pártfogójának és önmaga becsületének!

Szeptember 8-án ott szeretnénk látni minden jóérzésű hajadont a Szent Szűz oltára előtt!

Egyházi híradás

Szent István király ünnepén a délelőtt 10 órai nagymisét hálaadásul ajánljuk fel a Gondviselő Istennek — a termés békés betakarítása nagy jótéteményért. Felhívjuk gazda- és munkás testvéreinket, hogy teljes számban jöjjenek el e napon az Ur megszentelt hajlékába és köszönjék meg az erőt, egészséget, áldást adó Istennek irgalmas jószágát.

Szeptember 8-án: Kisasszony-ünnepén kezd meg az endrődi három Leányegyesület: a KLOSZ, a KALÁSZ és a Dolgozó Leányok Egyesülete — az új egyesületi életet. A Szűzek Királynőjének szép ünnepén valamennyi hajadonunk közös szentáldozáson vegyen részt, délután négy órakor pedig a tornaterem melletti helyiségben évadnyitó közös értekezleten jelenjenek meg.

Búcsú. A rendkívüli viszonyok és vonatjáratok csökkentése miatt az idei mátraverébelyi búcsus zárandoklat elmarad. Felhívjuk jó hűveinket, hogy ősi szép szokás szerint »búcsuskörmenetben« induljanak a szomszédos egyházközségek templomainak és védőszentjeiknek évfordulós ünnepségeire. Tömeges megjelenésükkel, bensőséges áhitatukkal nemcsak a testvéregyházak ünnepségének szintjét emelik, de a szívesen hozott áldozat saját lelkük kegyelmi értékeit is növeli.

Augusztus 15-én az öregkerti katolikusok tartották kápolnájuk búcsunapját. Ugyanezen napon a mezőturi testvérek is nagyfennyelelték Véasszonyuk mennybevitelének évfordulós ünnepét. A környék több községéből népes búcsusmenetekben zárandokoltak el a hívek száza Turra, ahol a búcsui nagymisét az endrődiek főpapja, a szentbeszédet pedig a szarvasi esperes úr mondotta. Augusztus 17-én, a Szent Klára tiszteletére szentelt szarvasi templom búcsunapját ünnepelték az ottani és környékbeli katolikus testvérek. Szeptember 14-én Mezőberény katolikus népe tartja évfordulós búcsu-ünnepét.

Hitbuzgalmi egyesületek. Augusztus 17-én déltán fél 4 órakor Szent III. rendje, 24-én d. u. fél 4 órakor az Oltáregyesület, 31-én a Jézus Szíve Szövetség Női-csoportja, szeptember 4-én délután 6 órakor a Leányegyesületek, szeptember 6-án este 1 órakor a Férfi-Liga tartja havi ajtatosságát.

A Szivgárda leánytagjai szeptember 8-án, reggel fél 7-kor, a fiugárdisták szeptember 7-én reggel fél 7-kor végzik havi szentgyónásukat és áldozásukat.

Külterületi szentmisék. Augusztus 17-én a varjasi iskolában, augusztus 20-án a polyáshalmi iskolában, augusztus 24-én a nagylaposi kápolna-iskolában, augusztus 31-én az öregkerti Szent Imre-iskolában, szeptember 7-én a csejti iskolában, szeptember 8-án az öregkerti kápolna-iskolában, szeptember 14-én a nagylaposi kápolna-iskolában mutatunk be szentmisét.

Beteg-ellátás. Allandó betegeink és gyengélkedő öreg hitestvéreink szeptember havigyónatását a község belterületén szeptember 1-én, a községi déli határrészen szeptember 2-én, a Körösöntul szeptember 3-án végezzük. Időközben megbetegedett hűveink szentségekkel való ellátását bármelyik napon, bármelyik órában végezzük. Hozzá tartozókat kérjük, hogy ne hagyják utolsó órára a beteg lelki ellátását. Erőt, vigasztalást, hegyelmi megújulást, gyakran testi erejének gyarapodását is látjuk — a Krisztus drága szentestével és vérével egyesült betegeink szentségi ellátása nyomán. Bejelentések a sekrestyében történnek.

A jegyesoktatás augusztus hónapban 16-án és 30-án délelőtt 9 órakor végezzük a plebániái hivatalba. A jegyesek először mindig a plebánián jelenkezzenek beírásra, hogy az esetleg fennforgó akadályok és nehézségek elkerülése céljából kellő felvilágosítást kaphassanak.

Megnyílnak az iskolák szeptember elején. A pótbeírások szeptember 4-6-án történnek, az ünnepélyes Veni Sanctet szeptember 8-án az egynegyed 12 óras »diákmisén« mondjuk, a rendes tanítás szeptember 9-én kezdődik. A Főigazgatóság rendelkezése alapján — több iskolában megnyílik az elemi iskola VII. osztálya is. Az érdekelt iskolák nevét — községi meghirdetés útján is — közöljük a lakossággal.

Endrődi népmozgalmi adatok július hórol.

Született: Szabó József és Csiga Róza leánya Mária, Almási Gergely és Kurilla Margit leánya Magdolna, Hoffmann Terézia fia Illés, Imre, Solymosi Gyula és Komlócski Ilona fia Gyula, József, Giricz Máttyás és Szabó Etelka leánya Mária Magdolna. Forgács Pál és Fekécs Erzsébet leánya Erzsébet, Bálint András és Knap Franciska leánya Margit, Gyuricza Imre és Szabó Juszina leánya Juszina Mária, Farkasinszki János és Kurilla Etelka leánya Margit, Timár Lajos és Velkovic Julianna fia László József, Bózsó Károly és Katona Mária fia Béla, Károly, Timár István és Hunya Juszina leánya Mária, Rupcsó Mihály és Fekécs Anna leánya Anna, Véger Imre és Timár Róza fia Békefi Gergely és Csonka Terézia leánya Terézia Eszter.

Fü: 5 leány: 10. összesen: 15.
Jegyetváltottak: Kurilla János napsz. Tóth Máriaival, Ráfael István zenész Gyurica Erzsébettel, Szabó Bálint fm. Timár Máriaival, Dinya Elek gépész Szmola Irénnel, Timár Máttyás férfisزابó Almási Máriaival, Hanyecz Vince kovács Bula Etelkával, Timár Bálint fm. Timár Irma Máriaival, Gellai Vilmos napsz. Kulik Erzsébettel. össz.: 7.

Házasságot kötött: Fekécs Imre fm. Majoros Eszterrel, Bukva Vilmos fodrász Porupcsánszki Eszterrel, Timár Bálint fm. Vaszkó Brigittával, Hanyecz Imre fm. Tóth Katalinnal, Rupcsó Mihály fm. Fekécs Annával, Mészáros József vend. segéd Uhrin Juliával, Horváth Rudold zenész Knap Erzsébettel. össz.: 7 pár.

Meghalt: Lipták Veronika 57 éves végyógyutában, Iványi Lajos 76 éves genyes izületi lóban, Giricz Antal 48 éves szeszmergezésben, Nádasdi István 79 éves szervi szivbajban, Kopcsék Anna 18 hónapos hörghurutban, Kalmár Bálint 77 éves rosszindulatú daganatban. férfi: 4, nő

T E R E F E R E

CSEJTI: Jó napot kívánok atyafiak!

ZUGI: Edd meg, ha jó. Már te is eltanultad ezt a „félkeresztény” köszöntést? Tán szégyöllöd az Ur Jézus szent nevét kimondani? Vagy azt teszed föl rólunk, hogy félünk dicsérni az Urat?

VARJASI: Igaza van bátyám. Nem magyaros és nem férjias köszöntési mód az, hogy aszongya: alászolgája, meg jó napot. Ha keresztény az embör, oszt rá tarti erre, akkor ország-világ előtt vallja is mög réndés köszöntéssel is.

UGARI: A multkor Túron bémentem egy üzletbe. Nem néztem még a firmát, csak akkor hőköltem vissza, amikor odabenn egy görbeorrú alak köszönt, hogy alázatos-szolgája, mit tetszik parancsolni? Gondoltam magamban, hogy jó helyre gyűttél Gyárfás! Ez a majompofájú sem nem szolgád, sem nem inasod. Már a köszöntésében is hazudik, hogy alázatosan várja a parancsot. Amikor pedig kimék a bőtből, kiröhög. Nem is vettem tőle csak egy pakli gyufát.

ZUGI: Fiaim! Amikor az ősi keresztény magyar köszöntéssel tisztelitek meg felebarátotokat, önmagatokat becsülltek meg, mert ez nem lealázkodás más emberfia előtt, mint a zsidó köszöntés. Aszondjátok neki, hogy „dicsérjük az Urat”. Erre vissza felelik, hogy „mindörökké, amen”. Ezért köszönünk mink így endrődiek mindenkinek, akivel találkozzunk. Légyen az rokon, ismerős, vagy vadidegen is. Felszólítjuk, hogy velünk... csérje az Ur Jézust. Isten előtt kedves dolgot mivelünk, mert dicsérjük Szent Fia nevét, másrészt pedig megtudjuk, hogy miféle náció az illető. Még a jószándéku kálomista testvér is szívesen válaszolja, hogy mindörökké, mert ő is Megváltó Istenének tartja az Ur Jézust, hát mért szégyelné a köszöntésben?!

CSEJTI: Megértettem bátyám. Máskor nem felejtkezem el én se. Most aztán, arról szóljanak valamit, hogy mi ujság a nagyvilágban, mert a cséplés alatt keveset olvastunk és még kevesebbet hallottunk odakünn a pusztaságban. Mi van a vörösökkel?

PERESI: Hát ecsém most nagy medvetáncoltatás van Moszkva körül. Hittler fujja, Sztalin rakja késervesen.

UGARI: A nyavalya tud eligazodni ezen a furcsa helyzeten. Ez a Sztalin nagy kókler lehet. Két éve hónapokig tárgyalt az angol-francia diplomás-kövevekkel, akik zövetségbe akarták bevonnani a német-olasz vastengely ellen. Egy nap aztán hüledezve elkotródtak az anglikusok, mert Sztalin hátuk mögött a némettel fogott kezét.

PERESI: Mondta is Péter, akit a járási véisztörvényszék elnökéül

akarnának kinevezni, hogy Sztalinnak, meg Molotovnak több esze van, mint az egész diplomás-köveleknek együttvéve.

ZUGI: No-no, csak több huncutsága. Legalább is ok ugy hitték. Sztalin bárnybörbe öltözött, leparolázott Ripp-ropp külügyminiszterrel, oszt a barátság álarca alatt, no meg a barátság koncaul lenyelte a balti kis államokat, beharapott a testvér finn orosz lányba, majd kitróbalta az oláh hadsereg erejét és vitéségét Besz-Arábia és Bukovina gyors letalpalásával. De nem feledkezett meg a lengyel föld feléről sem persze csak akkor, amikor a németek már legázolták szegényeket.

CSEJTI: Ezt eddig mi is tudtuk. Nem mondtál kend ujat. Az öreg Dobos még azt is kisütötte hogy ennyi ügyesség nem tellett ki a vörös hóhér-bunditáktól. Biztosan az angolok oktatták ki őket, hogy látszólag kössék meg a pakszust, oszt ugrassák bele a náciakat a háboruba. El akartak banni velük, mert a némötök már nagyon fenekedni kezdtek a demokráta milliomosok irányába. Azt hitték, hogy könnyen legyürik őket mint 18-ban. Nem is álmodták, hogy a némötök villámmal dolgoznak!?

VARJASI: Ki tudja, nem-e így vót? De hát most mi okozta a kérdéjket?

ZUGI: A sok piz, a vagyon, a jó mód ugy látszik, nemcsak lustit, de butit is. Mire az angolok föleszmétek és észbekaptak, Hittler bejárta és egyenkint legyőzte fél-Európát. Most aztán uj harc-térre vót szükség, hogy a némöt kimerüljön hadianyagban is, életemben is, megosztán a némöt katonaság beleunjon a sők harcba. Előbb beugratták a szerencsétlen szerbeket, meg a görögöket. Azt hitték, hogy amíg a tengely-haderő ezekkel vesződik, azalati északon rászabadítják a vörös hadsereget. De Hittler itt is túljárt az eszüikön. Két hét alatt lemasirozta a Balkányt, oszt egy gombnyomásra felsorakoztatta seregét a szovjet-határra, ahol Sztalin már sok milliós hadsereggel készült betörni Kelet-Poroszországba, meg a Kárpátokon keresztül Budapestre és Bécs felé is.

UGARI: Ezt már olvastuk az Uj nemzedékből is. Julius 17-én lett volna teljesen készen a 10 milliós vörös-horda, e napon akartak betörni hozzánk. De megint elkéstek. Julius 22-én, mint a mennydörgős ménkü csapott le rájuk a Führer. Ez a való.

CSEJTI: A világháboruban ott vótunk valamennyien. Tudjuk, hogy máriól-hónapra tíz millió embert bevonultatni, felszerelni, kiképezni, hadianyaggal ellátni képtelenség. Hát nem látták a szovjet kétszínűségét el5bb a némötök?!

ZUGI: Jaj, de tanyai felfogású vagy öcsém. Hogy a fészkesnyavalyába ne tudták volna. Nem olvastad, hogy a tavasszal elküldték hozzájuk a japány külügyminisztert, a Cirókát, vagy Mirókát, az ördög tudja a furcsa nevit. Két héttig a nyakukon ült, amíg a némötök el nem bántak a szerbekkel. Amig náluk vót, mégsem mertek kirukkolni a farbdával?

VARJASI: Csak arra vagyok kíváncsi, hogy mit ígérhettek az angolok nekik, hogy most felöl-

tötték a farkas-kacagányt. oszt vállalkoztak a némötök hátbatámadására?

ZUGI: Evésközben jön mng az étvágy öcsém. Ráeszmélt Sztalin hogy a szovjet élettér Moldván keresztül a Dardanellákhoz vezet. Igen ám, de akkor nagyon közel jutottak volna az oláh petróleum forrásokhoz. Erre azt mondta Ripp-ropp német külügyminiszter, hogy »coki, elég volt a rablásból!« Az angolok persze rögtön megígérték ezt neki, sőt még azt is, hogy az egész Kelet-Európa országait a szovjet irányítás alá hatalma alá engedik át. Hunya Pista gyütt vóna főispánynak.

UGARI: Én mást is sejtek. A kommunista elv, meg a német nemzeti politika tűz és víz. Sose hittm, hogy Sztalin és társai eltűrik azt, hogy Hittler és Mussolini legyen az úr Európában. Félttem, hogy a háborús küzdelmek és veszteségek kimerítik a tengely-hatalmak seregét is, meg az angolokat is. Akkor aztán vígan masztrozott vóna Berlinbe és Rómába persze a mi holttestünkön és feldult hazánkön keresztül Sztalin vörös hóhérserege. Hála az Uristennek, hogy kellő időben rájött Hittler a vörös tömeggyilkosok által játékkra és megtanítja őket keztyübe dudálni.

CSEJTI: És hogy áll most a hadihelyzet?

ZUGI: A hivatalos jelentés írja, de a semleges svájci és svéd lapok is megerősítik, hogy elképzelhetetlenül borzalmas csapásokat mértek a német-finn-magyar seregek — az ázsiai vérengző vadállatokra. A muszka hadsereg fele vagy elesett, vagy fogságba került, vagy súlyosan megsebesült. Közel ött millió már eddig is a veszteségük.

UGARI: Szegény muszka testvérek. Fogoly voltam náluk. Sok derék, jó embert ismertem köztük. Sajnálom őket nagyon. Sztalin és fanatikus hordája biztosan távolról nézi a harcmezőt, oszt oda keüyszeriük a harcmezőre azokat a milliokat, akiknek idősebb, tapasztaltabb tömege talán még jobban gyüllöli őket, mint mink, mert eddig is sokat szenvedtek tőlük.

PERESI: A vörös hóhércár megjárta a ravaszkodásával. De az angolok is pléhre csücsültek balga mesterkedésükkel. Képesek lettek volna ránszabadítani ezt a fenevadakat, pedig ha sikerült vóna a muszka-támadás, a uémetek után ok jöttek volna hurokra. Nem adhatunk elég hálát az Uristennek, hogy megszabadított bennünket a végpusztulástól. A tatárjárás baráti látogatás lett vóna ahhoz, ami minden tisztességes magyar emberre és családjára várakozott volna. A magyar honvédfiak majd elmesélik, hogy mit láttak a földi paradicsomnak hirdett szovjet-pokolban. Tudom, hogy felnyílnak a szemek!

UGARI: Hallottam, hogy Gyomára is hazakövetkezett az oroszfrontról egy nótórius kommunista vezető, oszt aszondta a Sorbán főbíró urnak, hogy mindenkit akasztasson fel a legelső fára, aki a kommun szót még ki is meri mondani. Megundorodott az elvtársak kegyetlen vérengzésétől. Tőlünk is kellene vinni néhány elmebajos atyafit, hogy valóságban szemléljék meg a vörös hóhérmunkát. és okuljanak belőle; ha a koponyájukban van egy gramm agyvelő.

ZUGI: Most oszt egy gyéké-

nyen árul az angol szabadkőműves nagytöke, az amerikai demokratsocialista jenkihád és a magántulajdon, az egyéni szabadság, a család, a kereszténység, a nemzeti gondolat gyűlölködő ellen-sége.: a kommunista szovjet : a szociáldemokrácia iker testvére: Marx örült agyszüleménye.

PERESI: Hallottam, hogy Sztalin újabb dínokságot nagy bankettel ülték meg Moszkvában. A mi jó és finomság akad, bőven vót az asztalon. Kiszivárgott mégis, hogy amikor egy-egy zsiros falat után nyult a londoni vagy az amerikai követ, Sztalin nagy möhön kézzel nyult a tábla és elkapta előlük. Eleinte csak bámultak a nyugati művelt nagyurak, majd az egyik szerényen megjegyezte, vigyázzon Sztalin elvtárs mert piszkos lesz a keze. Oda se neki vigyorgott a vörös cár, ugy is piszkos volt, ma annyi emberrel érintkeztem és nem volt időm megmosni. Hát megtalálta a zsák a foltját.

UGARI: Ugy olvastam, hogy nemcsak az anglikusok, de Wilson elnök is haragszik reánk, hogy elliztük a Kárpátok mellől a gaz betörő-hordát.

ZUGI: De még mennyire. Szóba sem áll velünk. Nem régiben Pelyva Elek sógor drótnélküli telefonbeszédére sem válaszolt.

CSEJTI: Hogy a manóba mérészt Elek telefonálni az amerikai elnöknek? Hát Endrődön már minden lehet?

ZUGI: Hát többen kün voltak az uradalomtól vett nagylaposi földön. Egyszer csak azt látják, hogy a nagy szárazságtól megpedezett földre lehajol Elek sógor, oszt nagy hangon bömböli: Helló, helló Vilzon! Ha Istent ismeresz, küldj pár ezer dollárt, mert abból, ami ezen a földön terem, sohsem fizetem ki a Földhitelintézetet! Vilzon azonban nem reagált, s Elek sógor búsan kelt fel a hasadék fölüll, amelyről azt mondta, hogy a föld középpontján keresztül Amerikáig nyúlik.

CSEJTI: Köszönöm is a sok érdekes fölvilágosítást. Majd ellefererélem a szoniszédoknak is. Nekik sem árt egy kis műveltség.

ZUGI: De oszt nehogy ugy csinálj, mint az egyszeri vadász. Elmesélte a társaságában, hogy szörnyű nagy vadászserencséje vót. Kiment, oszt pár perc mulva lőtt egy foglyot. Betette a vadásztarisznyába, oszt ment tovább. Alig haladt száz métert, egy gyönyörű süldő nyulat puffantott le, azt is a tarisnyába pakolta. Tíz pernyi séta után egy vaddisznót trefelt el. De ha ezt is a tarisnyába pakolod, vágott közbe az egyik hitetlen hallgató, ugy vág-lak pofon, hogy lenyeled a vaddisznó agyart. Hát nehogy te is így jársz a bővített kiadásért. Isten áldjon! Dicsérjük az Ur Jézust! Mindörökké, amen, válaszolták a mosolyogva távozó atyafiak.

Felelős kiadó:
CSERNUS MIHÁLY
Nyomatott
NÁDUDVARY MIHÁLY
nyomdájában: Gyomán.